

КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАФТОГАЗОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

Я. І. Мандрик

*Івано-Франківський національний університет нафти і газу;
76019 м. Івано-Франківськ, вул. Карпатська, 15;
тел. +380 (342) 57-23-90; e-mail: history@nung.edu.ua*

У статті автор досліджує історію зародження та розвитку системи навчальних закладів із підготовки кадрів нафтогазового комплексу України. Науковий аналіз підготовки фахівців вищої кваліфікації завершується утворенням Івано-Франківської філії Львівської політехніки. А ще автор досліджує утворення та діяльність до цього часу інших закладів освіти з підготовки фахівців нафти і газу із середньою спеціальною освітою.

Ключові слова: *нафта і газ, спеціалісти, навчальні заклади, інститут, технікум, спеціальність, факультет, кадри викладачів.*

Нафтогазовий комплекс України, як і кожна галузь промисловості, не може розвиватись без кадрового забезпечення. Саме спеціалісти, фахівці своєї галузі є основою розвитку індустрії, визначають її обличчя на сьогодні і на майбутнє.

Усвідомлюючи це, кожна політична влада, яка існувала на наших землях, намагалась розв'язати питання підготовки кадрів для нафтової та газової індустрії.

У 1886 році в м. Бориславі було відкрито гірничу школу, яку 1908-го було реорганізовано в Державну гірничу та бурильну школу. Цей навчальний заклад готував керівників свердловин, промислових майстрів, машиністів і електромонтерів для потреб нафтових промислів. До школи зараховували учнів, які вже мали відповідну загальну підготовку.

У роки Першої світової війни школа не працювала. За 1897–1929 роки Державну гірничу школу закінчило 388 осіб. У 1929-му в школі розпочали підготовку інспекторів із нагляду за нафтовими свердловинами. Інші школи працювали на свердловинах, а учні навчались у вільний від роботи час. Заняття тривало два роки.

З 1945 р. в Україні було розпочато підготовку робітничих кадрів для нафтогазової промисловості в школах фабрично-заводського навчання (ФЗН). Першу таку школу відкрито в м. Бориславі, а трохи пізніше – в Ромнах Сумської області. У подальшому кількість таких шкіл зростала залежно від поточних потреб виробничих організацій у кваліфікованих працівниках. У 1960-х роках школи ФЗН було ліквідовано, а

замість них відкрито професійно-технічні училища (ПТУ) та середні ПТУ.

У різні роки залежно від реорганізаційних процесів у системі управління нафтогазовидобувними підприємствами, обсягів виконуваних робіт та потреб галузі у кваліфікованих робітничих кадрах кількість училищ та учнів у них і місця їхнього розташування змінювались, удосконалювались навчальні програми, оновлювався перелік спеціальностей, змінювалась географія працевлаштування випускників.

У наш час потреби нафтогазового комплексу в технічних спеціалістах середньої кваліфікації задовольняють через систему технікумів, які підпорядковані Міністерству освіти і науки, молоді і спорту України.

Перший на Прикарпатті у повоєнні роки нафтовий технікум було відкрито 1945 року в м. Дрогобичі. Технікум готує фахівців за спеціальностями: геологія і розвідка нафтових і газових родовищ; технічне обслуговування і ремонт обладнання нафтових і газових промислів; автоматизація виробничих процесів; експлуатація автоматизованих систем; переробка нафти і газу тощо.

У червні 1944 року рішенням Державного комітету оборони СРСР було створено Одеський нафтовий технікум. Із 1968-го технікум підпорядковано Міністерству газової промисловості, а в подальшому перейменовано на Одеський технікум газової і нафтової промисловості. Постановою Кабінету Міністрів України № 491 від 24 травня 1997 року «Про передачу деяких вищих навчальних закладів до сфери управління Міністерства освіти і науки» технікум передано до сфери управління Міністерства освіти і науки України. Згідно з наказом МОНУ № 303 від 19 травня 2003 року «Про реорганізацію Одеського технікуму газової і нафтової промисловості» технікум увійшов до структури Одеської державної академії холоду. В технікумі готують молодших спеціалістів таких напрямків: експлуатація газонафтопроводів і газонафтосховищ; монтаж і експлуатація електроустаткування підприємств і цивільних споруд; монтаж, обслуговування засобів автоматизації технологічного виробництва; переробка нафти і газу тощо.

У 1967 році наказом Міністерства геології УРСР було створено Полтавський нафтовий геологорозвідувальний технікум. На виконання розпорядження прем'єр-міністра України від 12 січня 2002 року №5-р. технікум було передано у підпорядкування Міністерства освіти і науки України.

У складі технікуму перебуває три денні і заочне відділення, а також відділення підвищення кваліфікації та перепідготовки робітничих кадрів. Підготовку здійснюють за такими спеціальностями: буріння нафтових і газових свердловин; обслуговування і ремонт обладнання нафтових і газових промислів; розвідування нафтових і газових родовищ; економіка підприємства; експлуатація нафтових і газових свердловин; експлуатація нафтогазопроводів і газонафтосховищ (1, с.17-19).

Особливе місце в системі підготовки кадрів для нафтогазового комплексу України займає формування фахівців вищої кваліфікації. Ця діяльність також має свою історію розвитку.

Розуміючи, що становлення промисловості в Австрійській імперії ще на початку XIX ст. вимагало розвитку вищої технічної освіти в Галичині, Міністерство освіти імперії в 1811 році вирішило створити у Львові реальну школу. Її було відкрито 1817 року, а в 1825-му реорганізовано в підготовчу школу технічних і комерційних спеціальностей. У 1835 році цій школі було присвоєно статус Реальної торговельної академії, яку 4 листопада 1844-го було перетворено на Технічну академію. Цю дату і вважають початком створення вищої технічної освіти в Галичині та днем заснування національного університету «Львівська політехніка».

У 1871 році академія отримала статус вищого навчального закладу. Першим ректором було обрано доктора Фелікса Стшелецького. У 1877 році Технічній академії було присвоєно назву «Політехнічна школа».

Розвиток нафтодобувної та нафтопереробної галузей промисловості потребував кваліфікованих спеціалістів. Спочатку їх готували університети, які не мали відповідного технічного профілю. З цієї причини у Львівській політехнічній школі було введено спеціальність «Хімічна технологія». У 1872 році її виділили як одну зі спеціальностей новоствореного окремого факультету. Від 1885-го для зазначеної спеціальності було введено окремий курс «Технологія нафти», який читав перший лектор курсу професор Р. Залозецький. У 1891 році він став керівником створеної кафедри технології нафти. Уже в 1894-му на хіміко-технологічній спеціальності навчалося 40 студентів, зокрема шість із-за границь імперії.

У 1891 році Р. Залозецький очолює науково-дослідну лабораторію нафти (відкрита в 1886-му). Під його керівництвом значно ширшого розвитку набували наукові дослідження з хімії і технології нафти.

У 1898 році в Політехнічній школі було запроваджено спочатку трирічний, а від 1909-го – дворічний підготовчий курс з нафтової справи для студентів гірничої спеціальності. 1917 року в складі механічного факультету відкрили нафтовий відділ. 22 червня 1920-го Політехнічну школу перейменують на Львівську політехніку. Вже в 1922/1923 навчальному році в ній відкрито кафедру буріння і видобування нафти; 1924-го – кафедру хімічної переробки нафти і газу; в 1939 році – кафедру нафтопромислової механіки.

У довоєнні роки у Львівській політехніці було підготовлено близько 200 інженерів-нафтовиків. Усі вищеназвані рішення і нововведення було здійснено завдяки зусиллям професорів Л. Сирочинського, Ю. Фабіанського, С. Парашчака, Р. Залозецького, С. Пілята та багатьох інших. Вони підготували і прочитали нові спеціальні курси, організували профільні кафедри, відкрили нафтовий відділ на механічному факультеті.

У вересні 1939 року після приєднання Західної України до УРСР у складі СРСР Львівську політехніку було реорганізовано у Львівський політехнічний інститут (ЛПІ) і взято на Державний бюджет СРСР.

У роки Другої світової війни навчальний процес у ЛПІ практично було перервано. Після визволення території Західної України від фашистських окупантів рішенням уряду УРСР від 28 серпня 1994 року роботу ЛПІ було поновлено. У грудні цього року в структурі інституту було створено нафтовий факультет зі спеціальностями: «Геологія і розвідка нафтових та газових родовищ», «Геофізичні методи пошуків та розвідки корисних копалин», «Буріння нафтових і газових свердловин», «Машини та обладнання нафтових і газових промислів», «Хімічна технологія переробки нафти і газу» і «Економіка та організація нафтової і газової промисловості».

У 1951/1952 навчальному році нафтовий факультет було поділено на три: гірничопромисловий, геологорозвідувальний і нафтовий. Така реорганізація, як показала практика, виявилась невиправданою, і вже в 1953/1954 навчальному році гірничопромисловий факультет розформовують, повернувши кафедри і спеціальності на нафтовий факультет, а 1958-го на цей факультет передають і нафтові спеціальності геологорозвідувального факультету.

На нафтовому факультеті було відкрито спеціальності і здійснено перші набори студентів на такі з них: 1959 року – «Автоматизація виробничих процесів видобутку і транспортування нафти і газу»; 1961-го – «Спорудження нафтогазопроводів, газосховищ і нафтобаз»; 1969-го – «Проектування та експлуатація газопроводів, газосховищ і нафтобаз».

Отже, підготовку інженерних кадрів з усіх нафтогазових спеціальностей було зосереджено на нафтовому факультеті ЛПІ, деканами якого в різні часи були доценти Т. Ю. Єременко, Г. Д. Савенков, професор В. І. Кузнецов, доцент С. І. Восанчук. На цьому факультеті працювали відомі науковці: академіки АН України В. О. Сельський, В. Б. Порфир'єв, С. І. Субботін, професори В. Б. Бородкін, Б. С. Гриненко, І. М. Кухтін та ін.

У 1963 році нафтовий факультет перебазували зі Львова до Івано-Франківська. Професійна вища освіта в сучасних умовах підтверджує свій високий статус, оскільки саме вона сприятиме переходові до інформаційного суспільства, а отже і формуванню пріоритетів розвитку держави. Високоосвічена молодь – головний стратегічний резерв соціально-економічних реформ в Україні, без якого неможливий подальший розвиток суспільства [1, с.15]. Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу – єдиний в Україні вищий навчальний заклад, що спрямовує свою роботу на підготовку висококваліфікованих працівників нафтогазової справи, чії дипломи визнали провідні компанії світу в галузі нафти і газу.

Роком створення ІФНТУНГ вважається 1967 р., коли наказом Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти (МВ ССО) УРСР за №1

від 2 січня 1967 р. було створено ІФІНГ на базі Івано-Франківського філіалу Львівського політехнічного інституту (ЛПІ). До цієї дати в Івано-Франківську вже шість років навчали студентів на технічних спеціальностях. Навчання було розпочато згідно з наказами МВ ССО СРСР №115 від 29 січня 1960 року і МВ ССО УРСР №84 від 11 березня 1960 року. У великих населених пунктах України, де не було технічних вишів, відкрили 25 нових загальнотехнічних факультетів, зокрема Станіславський загальнотехнічний факультет Львівського політехнічного інституту. Створення цих факультетів мало на меті поліпшити якість підготовки спеціалістів, що здобувають вищу освіту без відриву від виробництва, шляхом наближення заочного навчання до місця роботи і проживання студентів-заочників, що дозволяло систематично протягом усього навчального року проводити лекції, практичні заняття, консультації, співбесіди, виконувати лабораторні та інші види навчальних робіт [2. арк.1].

Станіславський філіал (СФ) ЛПІ оголосив свою діяльність 18 травня 1960 р. (Розпорядження по СФ ЛПІ №1 від 18.05.1960 р.). Рішенням Станіславського облвиконкому від 9 серпня 1960 року на баланс ЛПІ для організації Станіславського загальнотехнічного факультету (СЗТФ) було передано триповерхову споруду на вулиці Радянській, 17 загальною площею 2837 кв. м. зайняту різними обласними організаціями. Виселення закладів із споруди виявилось нелегкою справою, оскільки в місті зовсім не було вільних приміщень, і здійснювали його поступово. Передана споруда вимагала великої реконструкції і капітального ремонту, аж до заміни перекриття в третині приміщень, повної заміни електричних комунікацій, підведення води, каналізації і газу. Основний обсяг ремонтних робіт завершили до 10 січня 1961 року. Паралельно з проведенням ремонту виготовляли меблі, завозили обладнання. До кінця навчального року було створено і обладнано сучасним устаткуванням лабораторії хімії, фізики, технології металів, опору металів, загальної теплотехніки, загальної електротехніки і механіки. В кабінеті креслення розміщувалось 100 креслярських дощок та креслярське приладдя. Цього ж року було облаштовано роздягалку на 450 місць і здійснено автоматизацію дзвінків. За сприяння ЛПІ органу мали бібліотеку і читальний зал. Бібліотека факультету нараховувала 9369 томів навчальної літератури і забезпечувала студентів навчальною та методичною літературою на 30–40% [2. арк.35-39].

На 1 жовтня 1960 р. на Станіславському загальнотехнічному факультеті навчалось 554 студенти. Із них на I курсі – 301 студент, на II курсі – 181 студент, на III курсі – 72 студенти. Було прийнято на перший курс – 214 осіб, решту 340 було переведено з інших вишів. У 1960/1961 н.р. на факультеті функціонувало тільки заочне відділення з вечірньою формою навчання і заочне відділення з заочною формою навчання. Термін навчання становив три роки. Після закінчення перших трьох курсів на

загальнотехнічному факультеті студенти-заочники переводились на четвертий курс ЛПІ чи іншого вишу за своєю спеціальністю. На вечірньому відділенні студенти другий етап навчання продовжували у СЗТФ, навчаючись ще три роки.

У 1961/1962 н.р. було введено навчання на стаціонарному денному відділенні з відривом від виробництва. Студенти, які мали дворічний стаж роботи зі спеціальності, навчалися чотири роки десять місяців, а студенти без стажу – навчалися п'ять років десять місяців. Уже на цей навчальний рік кількість студентів зросла більш ніж удвічі. Станом на 20 вересня 1961 р. на факультеті навчалось 1022 студенти заочного та вечірнього відділень і 150 студентів – денного відділення. Заняття зі студентами заочної форми навчання проводили в неділю в приміщенні факультету. Заняття із студентами вечірньої форми навчання проводили чотири рази на тиждень по чотири години. Загальна успішність становила 50,8%. Протягом року з різних причин із СЗТФ було відраховано 33 студенти.

У 1960/1961 н.р. викладацький колектив нараховував 11 штатних викладачів і 12 викладачів з погодинною оплатою праці. Два викладачі систематично приїжджали зі Львівської політехніки. У 1962/63 н.р. кількість професорсько-викладацького складу збільшилася до 47 осіб [3. арк.7].

Порівняльна таблиця професорсько-викладацького складу СЗТФ у 1961/62 та 1962/63 н.р.

	Стаж роботи									
	Всього у 1961 -1962н.р.	До 5 р.	5–10 р.	10–20 р.	Понад 20 р.	Всього у 1961 -1962н.р.	До 5 р.	5–10 р.	10–20 р.	Понад 20 р.
Професорів, докторів наук	1				1	1				1
Професорів	1				1	1				1
Доцентів, к.т.н.	4	1	1	1	1	5	2	1	1	1
Старших викладачів, к.т.н.	1		1			0				
Старших викладачів	2	1		1		7	1	1	2	3
Асистентів	12	3	9	1		33	10	9	10	4
Викладачів	3	2	1							

У 1961/62 н. р. в період першого року роботи факультету викладацький склад не мав можливості розгорнути науково-дослідну роботу. Все ж частина викладачів займалась проблемами дослідницької роботи,

головно держбюджетної тематики. У січні 1961-го на факультеті було проведено науково-теоретичну конференцію з питань автоматизації буріння і нафтовидобування в західних районах України.

Від з 1961-го до 1966 року колектив факультету проводив науково-дослідну роботу на тему «Геологічна будова і закономірності розташування родовищ нафти і газу Карпатсько-Кавказької нафтогазоносної провінції»[4. арк.2].

19 грудня 1960 року було створено чотири циклові комісії: соціально-економічну, математичну, енергетичну, механічну. Наказом по ЛПІ №428 від 06.09.61р. у Станіславському ЗТФ ЛПІ ці циклові комісії було реорганізовано у п'ять кафедр: соціально-економічних наук, вищої математики і механіки, фізики та енергетики, хімії, загальноінженерних дисциплін.

16 листопада 1962 року наказом по ЛПІ Станіславський ЗТФ перейменовано на Івано-Франківський ЗТФ у зв'язку з перейменуванням міста. У 1962/1963 н. р. більшість кабінетів і лабораторій було переведено в нові лабораторні корпуси: по вулиці Шопена, 1 і вулиці Дністровській, 28. Міськвиконком передав факультету і новий будинок для гуртожитку. Студенти проживали у двох гуртожитках на 240 місць кожний. У третьому начальному році чисельність студентів зросла до 1628 осіб. З них на заочному факультеті навчалось 1078, на стаціонарному без відриву від виробництва – 306, на стаціонарному з відривом від виробництва – 104, на вечірньому – 146 студентів [3. арк.12].

На новоствореному Станіславському загальнотехнічному факультеті у 1960–1963 роках поступово налагоджувався навчальний процес, зростав рівень професорсько-викладацького складу, вдосконалювалась матеріально-технічна база, збільшувалась кількість студентів. Отже, СЗТФ став базою для створення Івано-Франківського інституту нафти і газу.

На початку 60-х років ХХ ст. за ініціативи та за безпосередньої участі професора Т.Ю. Єременка у ЛПІ з провідних науковців робочу було створено групу для підготовки концепції поступового перетворення нафтового факультету на самостійний вищий навчальний заклад нафтогазового профілю. Для цього передбачалось спорудити у Львові окремий навчальний корпус та гуртожитки. Коли задум наблизився до здійснення, дещо змінилась державна політика стосовно вищої технічної освіти, яка задля поліпшення підготовки спеціалістів передбачала зближення навчальних закладів із навчально-виробничою базою. Так з'явився наказ Міністерства вищої та середньої спеціальної освіти УРСР №401 від 9 липня 1963 року про створення від 1 серпня 1963 року на базі Івано-Франківського загальнотехнічного факультету Івано-Франківського філіалу Львівського політехнічного інституту. Відповідний наказ було видано по ЛПІ 24 листопада 1963 року, №675. У філіалі створювали такі факультети: 1) нафтової і газової промисловості; 2) за-

гальнотехнічний. На факультетах організували кафедри: соціально-економічних наук; вищої математики; фізики; хімії; нарисної геометрії та графіки; механіки; загальноінженерних дисциплін; технології машинобудування; іноземних мов (6, сп.60, 1963 рік, ст.1-4).

Таки прагнення обласної адміністрації мати в Івано-Франківську вищий навчальний технічний заклад та зацікавленість ректорату Львівського політехнічного інституту у вивільненні навчальних площ стали реальними. Підтвердженням цього є наказ по ЛПІ №765 від 29 серпня 1963 року, яким оголошено наказ МВ і ССО УРСР від 24 серпня 1963 року №465 «Про перевід нафтового факультету ЛПІ в Івано-Франківський філіал з 1 вересня 1963 року». Від 1 вересня цього року у філіалі було організовано ще й механічний факультет із кафедрами: електротехніки, автоматики і фізвиховання. З ЛПІ переводили такі кафедри: загальної геології, мінералогії та петрографії; геофізичних методів пошуків і розвідки корисних копалин; геології та розвідки нафтових і газових родовищ; буріння нафтових і газових свердловин; експлуатації нафтових і газових родовищ і машин та обладнання нафтових і газових промислів; економіки і організації нафтової і газової промисловості (7, сп.63, 1963 рік, ст.81).

Інформацію про переведення нафтового факультету до Івано-Франківська колектив сприйняв ЛПІ неоднозначно. Частина професорського складу з різних об'єктивних причин відмовилася від переїзду, що певним чином негативно позначилося на науковому потенціалі факультету.

Незважаючи на складність і невизначеність ситуації, протягом 1963/1964 навчального року факультет разом зі студентами, кафедрами, лабораторіями, обладнанням, устаткуванням і геологічним музеєм переїхав до Івано-Франківська, де з 1 вересня 1963 року розпочався навчальний процес перших – третіх, а з 1 вересня 1964-го – всіх п'яти курсів.

На цьому закінчився 19-річний львівський період функціонування нафтового факультету, протягом якого було підготовлено 3348 інженерів-нафтовиків, а саме: 590 геологів, 435 геофізиків, 571 буровика, 305 експлуатаційників, 438 механіків, 725 технологів з переробки нафти і газу, 20 – з автоматизації виробничих процесів, 246 економістів (8, с.19).

Не перериваючи навчального процесу, підготовку спеціалістів для нафтогазового комплексу України продовжила Івано-Франківська філія ЛПІ. 28 квітня 1964 року наказом Львівської політехніки №418 оголошено наказ Міністерства вищої та середньої спеціальної освіти УРСР за №194 від 15 квітня 1964 року «Про реорганізацію кафедр і факультетів Івано-Франківського філіалу ЛПІ». З 1 вересня 1964 року факультет нафтової і газової промисловості розділено на два факультети: георозвідувальний; газонафтопромисловий (9, сп.60, 1963 рік, с.1-4).

Значно збільшилася чисельність студентів, які навчалися на факультетах філії: на 1 вересня 1964 року на денній формі навчалася 2045

студентів, із них на геологорозвідувальному факультеті – 418, на газонафтопромисловому – 891, на механічному – 736 студентів.

Професорсько-викладацький склад на 01.06.1965р.

	Стаж роботи				
	К-сть	до 5-ти	5–10	10–20	понад 20
Професорів д.т.н.	3			1	2
Професорів	1				1
Докторів к.т.н.	16	3	3	6	4
Доцентів к.т.н.	7	3	2	2	
Доцентів без к.т.н.	12	4	2	5	1
Старших викладачів к.т.н.	3	2		1	
Старших викладачів	33	25	6	3	
Асистентів + викладачів	144	102	8	4	
Всього	190				

Без відриву від виробництва на загальнотехнічному факультеті навчалось 2409 студентів, із них на вечірній формі навчання – 1202, на заочній формі – 1207 студентів.

Всього навчалось у філії 4454 студенти. Для порівняння – на 1 липня 1964 року у філії було 3299 студентів (10, ф.Р – 2065, оп.–1, епр.68, арк.8-9). Тобто, ми бачимо зростання чисельності на 1155 студентів. У гуртожитках проживало 1180 студентів. Професорсько-викладацький склад на 1 червня 1965 року нараховував 190 осіб.

У 1964/1965 навчальному році у філії працювали підготовчі курси, на яких навчалось 664 слухачі, зокрема – в м. Івано-Франківську – 260, Долині – 179, Калуші – 146, Коломиї – 53, Надвірній – 26 слухачів.

Протягом цих років практично всі кафедри проводили науково-дослідну роботу. Зокрема, на вченій раді ЛПІ було затверджено 56 наукових тем філії, з них дев'ять докторських і 17 кандидатських дисертацій (11, ф. Р – 2065 оп. – 1, спр.34, ст.14-17).

У 1966/1967 навчальному році запрацював факультет автоматизації та економіки. Збільшився набір студентів на всі спеціальності і відділення.

Отже, на початку 1960-х років Івано-Франківська філія Львівського політехнічного інституту розвивалась динамічно, зростали чисельність та якість підготовки спеціалістів нафтогазового комплексу України.

Література

1. Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу. – Київ, 2007 р.
2. Нафта і газ Прикарпаття. Краків. Київ, 2004 р.
3. Держаний архів Івано-Франківської області, ф. Р-2065, оп.1, спр. 2.

4. Держаний архів Івано-Франківської області, ф. Р-2065, оп.1, спр. 19.
5. Держаний архів Івано-Франківської області, ф. Р-2065, оп.1, спр. 12.
6. Архів ІФНТУНГ, справа 60, 1963 р., ст. 1–4.
7. Архів ІФНТУНГ, справа 63, 1963 р., ст. 81.
8. Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу. Імена славних сучасників. – Київ, 2007 р.
9. Архів ІФНТУНГ, справа 60, 1963 р., ст. 1–4.
10. Державний архів Івано-Франківської області. Фонд Р – 2065, опис 1, справа 68.
11. Державний архів Івано-Франківської області: фонд Р – 2065, опис 1, справа 34.

Стаття надійшла до редакційної колегії 12.11.2012 р.

*Рекомендовано до друку докт.іст.наук, професором Сіреджуком П.С.,
докт.іст.наук, професором Красівським О.Я. (Львів)*

STAFFING OIL AND GAS COMPLEX OF UKRAINE

Y. I. Mandryk

*Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas;
76019, Ivano-Frankivsk, st. Carpatska, 15;
ph. +380 (342) 57-23-90; e-mail: history@nung.edu.ua*

The article examines the history of the origin and development of schools of training oil and gas complex of Ukraine. Scientific analysis of training craftsmanship completes the formation of Ivano-Frankivsk branch of the Lviv Polytechnic. Also studied the formation and activities of these years, other educational institutions to prepare specialties of oil and gas from the secondary special education.

Key words: *oil and gas, specialists, schools, university, technical college, specialty, faculty, staff teachers.*